

3) A külföldi tőke bennünket is úgy kezelne, mint azelőtt az I. G. Farbenindustrie-t és az, ami bennünket a legjobban érdekelne.»

Ezen terv lényegét nem kell különösebb módon ismertetni. Bizonyosak lehetünk abban, nemcsak Werchmayer volt az egyedüli, aki ily ferdőtartó módon akarta terveit keresztülvinni. Ugyanezt csinálták a német mágnások 1918-ban és az összeomlás után, azzal a különbséggel, hogy tőkéjüket akkor egyszerűbb volt átmenteni.

Ismeretes, milyen katasztrófához vezetett az akkori iparmágnások és külföldi segítőitásaik aljassága.

Németország gazdasági leszerelésének ellenségei tehát összhangban vannak. A nemzetközi reakciónak gazdasági és politikai érdekeit védik.

Bármilyen formában is álcázzák Németország megsegítésének terveit, ez valóban legnagyobb mértékben veszélyezteteti a világ békéjét és biztonságát.

FIGYELŐ

AZ ÚJ ÖTÉVES TERV

Irtó: Csobán Sándor

Az állami tervek bizottságának elnöke N. A. Vozneszenszki március 15-én a legfelsőbb szovjettanács előtt beszámolót tartott az új öt éves tervről.

A Szovjetunió nagy történelmi győzelme után, lélekzétvételnél időt sem véve, folytatja a harcot a szocializmusért most már nem a közvetlen honvédelmi harcban, hanem a munka frontján. A nagy szocialista állam már a háború előtt is igen sokban különbözött a régi cári Oroszországtól. Míg az főleg agrár állam volt, ahol az ipar, főleg a nagyipar, a nehézipar még csak jóformán gyerekcipőkben járt, a szovjethazát szellemi és politikai vezetője, a Kommunista Párt hatalmas és majdnem minden tekintetben önálló és gazdaságilag független ipari állammá fejlesztette.

Hogy ipari, főleg nehézipari szempontból milyen óriási különbség van a két állam, a cári Oroszország és a Szovjetunió között, az főleg az első és a második világháború haditermelésének számadataiból tűnt ki:

Évi termelés	1914—1918	1941—1945	Emelkedés %-okban
repülőgép	majdnem 0	40.000	nem kifejezhető
tank	majdnem 0	30.000	nem kifejezhető
ágyú	3900	120.000	3.000%
gépfegyver	8900	450.000	5.000%
puska	1.050.000	5.000.000	500%
aknavető	6.200	100.000	1.600%
gránát-bomba, stb.	16.300.000	240.000.000	1.500%

Az 1937-es választásokon 91,1 millió szovjet polgár szavazott, az 1946-os választásokon már 101,5 millió és ezek közül 100,6 millió a kommunisták és pártontkivüliek blokkjára. Ez a szocialista demokrácia mellett nagy manőverezés egyúttal a soknemzetiségű SzSzSzR hatalmas belső erejét és politikai szilárdságát is jelenti. Erről különben az egész világ meggyőződhetett az elmúlt világháború folyamán.

Ha a nagy Honvédő Háború a szovjetkaza hadseregének diadalmenetével lett, úgy az új ötéves terv és az a munkatempó, amelyet a terv a szovjetmunkásság elé szab, a szocialista munka diadalmenete lesz. Az új ötéves terv, amely az 1946—1950 évek termelését írja elő gigászi, még a beszámolóban is a számok százait adja, számokét, amelyek mögött ott van a lelkesedés, a szocialista felépítés egész lendülete, a kommunizmusba való átmenet közvetlen lehetősége. A jelszó elérni a háború előtti termelési színvonalat, majd azt 1950-ig kb. 30%-kal túlhaladni.

Nem hozzuk ezen a helyen a beszámoló szövegét, inkább csak annak lényeges pontjait kívánjuk ismertetni. A beszámoló szerint a terv öt alapfeladatot ró a szovjetnépre:

Az első alapfeladat a háború előttinek másfélszeresére emelni a gyár-ipari termelést, biztosítani az elsődleges termelési ágak újjáépítését, a nehézipar fejlődését és a vasútjait szállítását, amelyek nélkül nincs sem újjáépítés, sem további fejlődés, sem pedig gazdasági függetlenség.

A második alapfeladat a mezőgazdaság további fejlesztése és a fogyasztási cikkek iparának erős kifejlesztése a népjólét emelése céljából. Gondoskodni kell a fogyasztási cikkek árának fokozatos csökkentéséről és így a rubel vásárlóerejének emelésével növelni a dolgozók jövedelmének reális értékét. A terv ezzel kapcsolatban előirányozza az adagolt ellátás megszüntetését, a szovjetkereskedelem fejlesztését.

A harmadik alapfeladat a nagy orosz feltalálók, Mendelejev, Zsukovszki és Ciolkovszki nyomdokain haladva tovább fejleszteni a tudományt, a technikát. Ki kell használni a szocialista rendszer előnyeit, ahol a tudományok és a technika fejlődése nem kerül ellentétbe a tőkés érdekekkel és fokozni kell a munka termelékenységét. Túl kellé szárnyalni a külföldi tudományos eredményeket.

A negyedik alapfeladat biztosítani a szocialista halmozás gyors ütemét. Ezen célból a terv a következő öt évre 250 milliárd rubelt irányoz elő a termelés fejlesztését szolgáló beruházások részére és további 234 milliárd rubelt az újjáépített és az újonnan épített ipari üzemek üzembehelyezésére. Az elpusztított vidékek iparának újjáépítése mellett a terv előirányozza az SzSzSzR összes tagállamának iparosítását is. A terv szerint az SzSzSzR nemzetgazdaságának alaptökeje nemcsak, hogy visszatérül 1950-ig, de el fogja érni az 1.130 milliárd rubelt, ami az óriási beruházások mellett is még 8%-os emelkedést jelent. A fontos beruházások, építkezések végrehajtása céljából erős, nagy teljesítőképességű építőipart kell teremteni, hogy az építkezések keretét évj 12%-kal lehessen kiterjeszteni. És végül az

Ötödik alapfeladat az ország védelmi képességének felfokozása, a haderő felszerelése a modern hadviselés legújabb vívmányaival. A szovjetnép nagy és erős hadsereget kíván, amely minden lehetőség ellen biztosítani

tudja az ország határait és hatásosan tudja védeni a békét. A történelmi háborúk visszaállítását után az SzSzsZR önvédelmi lehetőségei jelentős mértékben megnövekedtek. A barátj országok övezete Európában és a hadászati pontok, szigetek birtoklása a távolkeleten nagyban növelik az ország biztonságát úgy esetleges újabb japán, mint más támadás ellen. A monópótlóke mindig újabb és újabb támadásokat szül. A békés népeket ezután is az imperialisták és néparulók kvizlingek támadása fenyegetheti. Az ilyen támadások ellen fel kell készülni. Az ilyen támadások legjobb ellenszere az erős Vörös hadsereg, a béke és az igazi demokratizmus egyetlen védőbástyája.

Az új ötéves terv a hitleri támadással megszakított harmadik terv folytatása, ugyanazt az utat mutatja, amelyet a XVIII. kongresszus jelölt meg. Ez az út az osztály nélküli, szocialista társadalom kiépítéséhez és a kommunizmusba való fokozatos átmenethez vezet. Az új ötéves terv Marx-Engels-Lenin és Sztalin zászlója alatt további hatalmas lépés ezen az úton.

Hogy pontosabb fogalmunk lehessen az új ötéves terv hatalmas keretéről, néhány számadatot hozunk, amelyek az egyes termelési ágakra vonatkoznak.

A gyárilap 1950-es termelése 205 milliárd rubel értékre van előírva, amely a háború előtti termeléshez képest 48% emelkedést jelent. Ebből az összegbe beszámították az elpusztított vidékek gyárilapjának termelését is, amely a háború előttihez képest 15% többletet mutat. Érdekes összehasonlítani a gyárilap termelés értékének évi gyarapodását az első ötéves terv előtti időtől kezdve az 1950-es előirányzatig:

Az újjáépítés kora 1921—1926 évi többlet 2 milliárd 49 millió rubel.

Első ötéves terv 1921—1926 évi többlet 5 milliárd 478 millió rubel

második ötéves terv évi többlet 10 milliárd 438 millió rubel

harmadik terv első 3 éve évi többlet 14 milliárd 316 millió rubel

az új ötéves terv évi többlet 15 milliárd 600 millió rubel

A kohászat terve 19.5 millió tonna vasat és 25.4 millió tonna acélt irányoz elő 1950-re és ez 35% emelkedést jelent. A nehéziparban az ipari berendezések további fejlesztését, új kohók és hengerek tömegét tervezi.

A színes fémek és a tüzelőanyagok stb. termelésének emelkedését a háború előtti színvonalhoz képest a következő táblázat mutatja:

Réz	60%	wolfram	340%
aluminium	100%	molibden	110%
magnézium	170%	szén	51%
nikkel	90%	nafta	14%
ólom	160%	ipari fa	59%
cink	150%		

Az új ötéves terv szerint a rossz minőségű szenet elgázosítják, vagy elektromos erővé alakítják át, ami nemcsak annyit jelent, hogy az így átalakított erőforrás könnyebben felhasználható, mint a szén, hanem azt is, hogy megkíméli a vasutálózatot a felesleges szállítástól. A cementgyártást 80%-kal emelik, az ablaküvegyártást szintén 80%-kal. Új iparágat létesítenek, a gyári úton előállított lakóházakat. Az élelmiszeripar termelését 17%-kal emelik. A gyapotszövetek évi termelését 4 milliárd

680 millió, a gyapjuszövetekét 159 millió, a selyemszövetekét 141 millió méterre emelik, a cipőtermelést évi 240 millió, a harisnyatermelést évi 580 millió párra. A műselyemgyártást 360%-kal emelik, a kohászati berendezéseket 270%-kal, az autógyártást 240%-kal, a mozdonygyártást 140%-kal, a villamosberendezések gyártását 150%-kal, az optikai és erőmérő műszerek gyártását 600%-kal, a foszfortrágyák gyártását 100%-kal, a nitrogéntrágyák gyártását 80%-kal, a káliumtrágyák gyártását 30%-kal, a műgumi gyártását 100%-kal és a papirgyártást 65%-kal. A nehézipart annyira nagy teljesítőképességű géppel szerelik fel, hogy az Egyesült Államok 1940-es. tehát eddig legnagyobb, ilyen gépparkját 30%-kal múlják felül. Gondoskodik természetesen a megfelelő műszaki és ipari káderek utánpótlásáról is. A terv a szovjetmunka termelékenységét a háború előttihez viszonyítva 36%-kal emeli, amit másfélszeres gépesítéssel kíván elérni, új, nagyobb teljesítőképességű gépekkel, a villanyerő nagyobb mérvű felhasználásával. Mindez természetesen tudományos alapossággal történik és ebből a célból új kísérleti állomásokat, tudományos intézeteket és tervezőirodákat létesít és azokat a legmesszebbmenő módon támogatja.

Az új öt éves terv a mezőgazdaság terén is hatalmas ütemet diktál. Hogy könnyebben megérthessük az 1950-re előirányozott mezőgazdasági termelés arányait, az 1932-es mezőgazdasági termelés összeget 100%-al jelölve, az 1937-es termelést 153%-kal, az 1940-es 177%-kal és az 1950-es 225%-kal kell jelölnünk. Az egyes mezőgazdasági termékek termelésének emelkedése 1940-hez képest a következő: buza 7%, cukorrépa 22%, nyersgyapot 25%, len-kender 39% és napraforgó 11%.

Az állatállományt a következő arányban kívánja a terv szaporítani: Ló 46%, szarvasmarha 39%, birka-kecske 75%, sertés 300%.

Ugyancsak a mezőgazdaság fejlesztése céljából az öt év alatt csak a falusi gazdaságok részére 720.000 traktort szállítanak, legkevesebbet 15 lóerőket, 4,5 millió rubel értékben, azonkívül előirányoztak sok kisebb villamos vízművet. A megnövelendő földterületet 615.000 hektárral növelik és minden lehetséges módon megerősítik gazdaságilag a kolhozokat és a szovhozokat és messzemenő támogatást nyújtanak az újonnan vissza-csatolt részek mezőgazdasági kollektivizálásához.

A terv koresztülvitele a teherforgalom óriási megnövekedését feltételezi. E célból 7885 új lokomotívt és 472.000 új tehervagont irányoztak elő, valamint 7280 km vasútvonal kiépítését, természetesen az ehhez szükséges 4,5 millió tonna vasúti sín és 185 millió talpfa előállításával együtt. A vasúti forgalom nagymértékű villamosítása is része a gazdasági tervnek. A vasúti forgalom megerősítésére szánt beruházás összege 40 milliárd rubel.

Új tengeri és folyami hajók építésével megnövelik a folyami áruszállítást 38, a tengerei 120%-kal. Előirányozták az autópark és a szállítórepülőgépek számadatainak növelését is.

Nagy súlyt fektet a terv az ország telefonhálózatának kiépítésére, valamint a rádiószolgálat tökéletesítésére az állami közigazgatás szolgálatában.

A terv 17%-kal szállítja le az ipari termékek előállításí árát, 16%-kal a traktorállomások munkájának díját és 18%-kal a vasúti szállításokét. Az így megtakarított összeg 1950-ig 160 milliárd rubelt tesz ki, így tehát

biztosítja az összes iparágak tervszerű fejlődésének gyors ütemét, az ipari alaptőke folytonos gyarapodását és a dolgozók életszínvonalának további folytonos emelkedését a technikai haladással párhuzamosan.

A dolgozók száma a Szovjetunió nemzeti gazdaságában 33.6 millió, a terv, évi 1.25 milliónyi szaporulatot irányoz elő. A terv szerint 5.4 millió szakmunkás, 2.3 millió traktorista és 1.9 millió technikus és mérnök nyer az öt év alatt kiképzést.

Szociális- és kultúrtéren is hatalmasak a számok. Az iskolák számának emelésével a főiskolai hallgatók számát 647.000-ről 1.280.000-re emeli. A gyárakmenhelyek férőhelyeinek emelésével 2.260.000-re emeli az ott ápolt gyermekek számát és biztosítja az árva gyerekek teljesen díjtalan felnevelését. A kórházi ágyak száma elérj az 1 milliót és a hadirokkantak orvosi és szociális ellátása a megoldott kérdések közé kerül.

Eddig csak 28 ezer mozi volt, 1950-ben már majdnem 48 ezer lesz. Kiépítik a klubok és könyvtárak egész országra kiterjedő hálózatát, 3.400.000 új lakóházat építenek és a lakosság életszínvonalát az árak csökkentésével, a lakáviszonyok javításával, a munkabérek emelésével, a természetbeni fizetések emelésével és a találmányok és rohammunkák fokozottabb jutalmazásával kívánják elérni. A terv csak ésszerű beruházásokat eszközöl és azokból egyformán juttat az összes tagállamoknak. Az egyes tagállamoknak részesedéséről bővebben nem foglalkozhatunk.

1946-ot írunk. A gyarmati népek és az elnyomott nemzetek, a szíriai és libanoni arabok, a hinduk, az indonézok és indokínaiak szabadságért döngöttek az elnyomók kapuit. Ugyanakkor a világ egy ötödén a népek a legjobb testvériségben élnek együtt és szép egyetértésben építik a szocializmust. Anglia, egykor a világ bankárja kölcsönt koldul Amerikától és a régi jólétét csak kivételnek egész valószínűtlen emelésével tudná visszavarázsolni. Az Egyesült Államok termelése 1942 óta kétharmadára csökkent és ugyanakkor a világ egyötödén a termelés tervszerűen és folytonosan növekszik. Ez a szocializmus még sohasem látott győzelme, még a háborús győzelemnél is nagyobb. Az új ötéves terv gigászi számadatai szédítőek, a szocializmus kiépítését jelentj és a közvetlen átmenetet a kommunizmusba, a szovjethaza hihetetlen gazdasági és katonai megerősödését. **A szép jövőt, az osztály nélküli társadalmat és az örök békét.**

A mi hazánk Jugoszlávia, miután népei kiharcolták az egyedül állító elemet, a szabadságot, harcukban váll-váll mellett küzdvén a szovjetnéppel, a Szovjetunióban természetes baráttra találtak. A szovjetnép épenugy, mint a jugoszláv nép a harc téren mutatta meg a múltban, hogy reakcióellenes és mutatja ma is a különböző zsoldosztalok mellett, hogy barátja a kis népeknek és nem türi az elnyomtatást. Ez a Szovjetunióval való igaz barátságunk alapja. A szovjethaza a szabadság legnagyobb védebástyája, tehát, ha mi szeretjük a szabadságot, csak rá támaszkodhatunk. Az új ötéves terv nagymértékben megerősíti a szovjetállamot, a mi barátunkat és legfőbb támaszunkat és ebben rejlik óriási jelentősége ránk nézve. Az új ötéves terv, amely gazdaságilag függetleníti a szovjethazát, gazdaságilag is kihat ránk. A szovjetnép nagyobb lehetőségek birtokában fokozottabb mértékben segíthet minket is abban a törekvésünkben, hogy mi is kiépítsük hazánkat.

FÖLDMUNKÁK A VAJDASÁGBAN

A köztársasági Jugoszlávia szabadságszerető népeinek a külső és belső ellenség elleni harca, amelyben eddig a fegyvereké volt a főszerep, most gazdasági téren folyik tovább. A földműves és munkás letette a gyilkos fegyvert és kezébe az eke szarvát és a szerszámot vette, hogy romjaiból felépítse azt, az országot, amely most már igazi hazájává vált. Sokszor elmondottuk már ezt a szót: újjáépítés, de elmondjuk még százszor, ezerszer is, amíg teljesen fel nem épül az ország. Tömeggyűlések, napilapok, folyóiratok és öklömnyi betűkkel megrajzolt plakátok hirdetik hangos szóval mindenütt az újjászületett ország népeinek lendületes dolgozniakarását. Munkaverseny folyik mindenütt a gyárakban és a mezőkön is.

Vajdaság az ország leggazdagabb vidéke. A háborútól aránylag a legkevesebbet szenvedett. Bányája alig van, ipari üzeme elegendő számban, de annál több gazdagon termő zsíros föld terül el itt Szerémség véréztatta lankáitól egészen Észak-Bácska és Észak-Bánát utolsó csücskéig. Vajdaság természeti gazdagságánál fogva óriási szerepet tölt be az ország gazdasági életében. Az itt élő és dolgozó népek öntudatától és erőfeszítésétől függ az, hogy biztosítani tudjuk-e ebben a gazdasági évben népeink számára a mindennapi kenyeret és ipari termelésünkben nélkülözhetetlenül fontos és mezőgazdasági téren is előállítható nyersanyagokat.

ŐSZI FÖLDMUNKÁK

Vajdaságban 1945. őszén közel 3 millió katasztrális hold megmunká-

lásra váró földterület volt. Az elmúlt ősszel ebből a területből felszántották és bevetettek 1 millió 200 ezer holdat. A mezőgazdasági munkák az elmúlt ősszel óriási nehézségekbe ütköztek. Vajdaságban 700:285 hold elhagyott német és egyéb fasiszta birtok volt, amelynek megmunkálása a népbizottságokat, a tömegszervezeteket és a földműveseket óriási nehézségek elé állította. A közel 1 millió 200 ezer kat. hold megmunkálására mindössze 50.285 fogat és 1.400 traktor állt rendelkezésre. Az 1945-ös őszi mezőgazdasági kampány az állami és a magántulajdonban lévő traktorok összegyűjtésével kezdődött meg. Így alakultak meg a helyi, majd később a kerületi mezőgazdasági gépállomások és ezeknek egységes irányítása céljából a tartományi mezőgazdasági gépállomás. A traktorszolgálat hálózatának kiépítésével nem csak óriási földterületek megmunkálását biztosítottuk, hanem ezzel egy rendkívül fontos mezőgazdasági intézmény alapfeltételeit teremtettük meg. Leraktuk az alapját mezőgazdaságunk gépesítésének.

A rendelkezésünkre álló traktorok jelentős része megrongált, öreg gépekből állt, úgyhogy a munkák során 700 traktort teljesen ki kellett kapcsolnunk a szántásból. De munkán kívül állt még nagyszámu használható traktor is, mert nem volt elegendő számu képzett traktoristánk. Az 1.400 gép vezetésére legalább 2.800 új traktorista kellett volna, ennyi azonban nem volt. Traktorvezető tanfolyamokat kellett nyitni Vajdaság majdnem minden egyes helységében. A tanfolyamok során sok új traktoristához jutottunk. Vezetéssel azokat biztattuk meg, akik

legalább egy hónapig rendszeresen látogatták az előadásokat. Ezeknek a tanfolyamoknak legnagyobb hibájuk az volt, hogy kizárólag elméleti oktatásra szorítkoztak, az elméletet nem kapcsolták össze a gyakorlattal. A fiatal traktoristák a gépeket eltudták ugyan úgy-ahogy vezetni, de arra már nem voltak képesek, hogy a szántás közben beállott géprongálások, motorhibák kijavítását önállóan elvégezzék. A fiatal traktoristák azonban feladataikat többé-kevésbé sikeresen teljesítették és ezzel mértékben elősegítették az őszi terv megvalósítását.

Traktorállomásainknak azonban nem csak a képzett traktoristák nagy hiánya jelentett nehézséget. Nem volt elegendő mennyiségű nyersanyag, szerszám és a traktorok megjavításához szükséges gépalkatrész. A rendszertelen nyilvántartás miatt a nyersanyag és a gépalkatrészek szétosztását, felhasználását nem tudták ellenőrizni. Mindezen nehézségek ellenére is az előirányzott földterületnek 92,8 százalékát sikerült felszántani és bevetni az őszi mezőgazdasági kampány során. Az előirányzott 1.272.530 holdból felszántottak és bevetettek Vajdaság öt körületében összesen 1.178.485 holdat. Ezúttal 1.080.214, rozssal 9.703, árpával 61.850, zabbal 1.695, őszi lennel 1.724, őszi olajrépával 7.691, lucernával 14.574, vöröshereével 7.424, őszi lóharsóval és közönséges borsóval 4.100 kat. holdat vetettek be. A noviszádi körület 90, a szombóri körület 85, a szubotica-i körület 95, a paneszevói körület 100, a petrovgrádi körület 96, a szremszkamitrovica-i körület pedig 83,5 százalékban teljesítette az előirányzott tervet.

Az őszi vetési kampány eredményessége, földműveseink és traktoraink lendületes munkája után a tavaszi szántási és vetési munkák elé nagy bizakodással tekintett Vajdaság dolgozó népe, bár tisztában volt az-
zal, hogy a feladatok 1946. tavaszán csak sokasodnak, részben a telepítés-
sel, részben pedig a földreformmal.

TAVASZI FÖLDMUNKÁK

A tavaszi földmunkák előfeltételei Vajdaságban sokkal nagyobb mértékben vannak biztosítva, mint az elmúlt ősszel. A 2.873.748 holdból tavaszi megművelésre összesen 1.796.295 kat. hold maradt, ebből szántó 1.695.269 hold. Az idén 65.000 fogat és 20.000 traktor munkálja a földeket, tehát 15.000-el több fogat és 800-al több traktor. Népbizottságaink, földműveseink és traktorállomásaink az őszi mezőgazdasági munkákból sok hasznos tanulságot vontak le és ezeket most a munka színvonalának emelésére, mulasztások kiküszöbölésére használják fel. Lényeges és említésre méltó könnyebbséget jelent az a körülmény is, hogy a rendelkezésünkre álló fogatokat most már gazdaságosabban tudjuk kihasználni, egyrészt a magánfogatok kötelező mozgósításával, másrészt ezen a tavaszon nem történik meg az, hogy a fogatokat a szántáson és boronáláson kívül más célokra használjuk fel. Tavaly ősszel ugyanis 52.000 idegen munkás összeresete 4.000 vagon kutoricát tett ki, amelyek elszállításánál rengeteg vagon és fogatot kellett felhasználni.

A tavaszi mezőgazdasági munkáknak azonban nehézségei is vannak, amelyek többé-kevésbé kihatással lesznek

a terv keresztülvitelére. Ezek egyike az agrárreform.

Az agrárreform végrehajtásának első szakaszát, a földek kiosztását népi-zottságaink nem fejezhették be az előre megállapított határidő miatt, mert ez a munka, amint később a gyakorlat megmutatta, óriási körültekintést és törvényismeretet, törvénytiszteletet kívánt. A kisajátító tárgyalásokat levezető agrárbizottságoknak a legtöbbször két szélsőség ellen kellett küzdeniök; védemezniök kellett a népi törvény, az agrárreform törvény tisztaságát, egyrészt a felszabadult népi erők, a szegényparaszatok szabadjára engedett földhűségének tulkapásai, másrészt a gazdag parasztlak és nem-földműves elemek törvénytkijátszó kísérleteivel szemben. Tagadhatatlan, hogy maguk az agrárbizottságok is sok helyütt hibákat követtek el a földtulajdonosok megítélésénél és a földmaximum megállapításánál, úgyhogy az agrárhírszolgálatokkal ezzel csak felesleges munkát okoztak. Ezek a zavaró körülmények mindenesetre akadályozták azt, hogy az agrárreform második szakaszának, a tényleges földosztásnak végrehajtását idejében meglehetősen kezdeni és a tavaszi földmunkák előtt be lehessen fejezni. Emiatt a földek kiosztására Vajdaságban csak a tavaszi szántási munkákkal egyidőben kezdődhetett meg, tehát március első felében. A földosztás így is csak Szerémségben és a szomszori határban indult meg március első felében, Vajdaság többi részében erre valamivel később került sor. Ilyen körülmények között nem maradt más hátra mint az, hogy a kisajátított földeket ideiglenesen feles megmunkálásra kellett kiadni sok he-

lyütt. Ez az átmeneti megoldás mindenképpen hasznos és célszerű, mert a földek megmunkálása pillanatnyilag még a kiosztásnál is fontosabb.

Nem mindennapi problémát jelent a külső telepítés sem. A külső telepítési földalap 500.000 katasztrális holdján azokat a családokat helyezik el, amelyek egészen más termelési viszonyok közül kerültek ide nekik szokatlan környezetbe. Az itteni munkamódszer a telepeseknek ugyszólván teljesen ismeretlen és ezenkívül nem rendelkeznek a földek megmunkálásához szükséges mezőgazdasági felszereléssel sem. A külső telepítési agráralap földjeinek felosztását és bevetését csak a traktorállomások és az őslakosság támogatásával lehet biztosítani. A telepeseket tanáccsal utmutatással ellátni minden vajdaságinak emberi kötelessége annál is inkább, mivel erre a segítségre a telepeseknek csak kezdő lépéseknél van szükségük.

A másik, móreteiben azonban nem olyan nagy jelentőségű probléma, a belső telepítés, amely szintén szoros összefüggésben van a tavaszi földmunkákkal.

Az agráralap nagysága nem mindegy arányos Vajdaságban az agrárérdekelték számával. Szerémségben és Dél-Bánáthban pl. nincs annyi föld, hogy abból az agrárérdekeltet csak megközelítőleg is ki lehessen elégíteni. Viszont Észak-Bácskában és Észak-Bánáthban sokkal nagyobb a kiosztható földek száma, mint amennyit a törvény értelmében az agrárérdekeltnek juttatni lehet. Ezeken a helyeken nagyon sok a kisajátított és nemföldműves nagybirtok. Ez az egyik magyarázata annak, hogy a belső telepítés

súlypontja miért éppen ezekre a területekre esik.

A másik leglényegesebb magyarázata a belső telepítésnek az, hogy Vajdaság északi és leggazdagabb vidékein eddig kifejlődött szélszórt tanyavandrósszer akadályozza a népkormány egyik legfontosabb programjának keresztülvitelét: az eredményes, szervezett gazdasági és kulturális munkát. Szükséges tehát a belső telepítés azért is, hogy ezeket a gazdag és eddig elhanyagolt területeket új falvak építésével bekapcsoljuk a fejlődő ország gazdasági életének vérkeringésébe.

A belső telepítési földalap nagysága 80.000 hold, amelynek megmunkálását úgy biztosították, hogy feles megmunkálásra adták ki addig, amíg a belső telepítésben résztvevő 8.000 családot el nem helyezik, amíg az új falvak fel nem épülnek.

A tavaszi mezőgazdasági munkák egész Vajdaság területén március első felében kezdődtek meg. Traktorállományaink ugyan már készenlétben álltak február második felében is, de a szántást a földek nedvessége miatt akkor még nem kezdték meg. A szántás előkészítése sokoldalú munkát kívánt. Gondoskodni kellett arról, hogy a traktorok tervszerű munkájának alapfeltételeit minden tekintetben biztosítsák. A traktorok munkáját a szántási szerződések megkötése előzte meg, amely kisebb hibáktól eltekintve mindenütt szép eredménnyel járt. A traktorállományok egész Vajdaság területén bekapcsolódtak a május elejei munkaverenybe. Az általános mezőgazdasági munkaverseny feltételei kimondták, hogy a földműveseknek, a traktorosoknak, a fogatoknak, a járásoknak és a ke-

rületeknek egymással kell versenyezniük. A verseny célját három lényeges pontban foglalták össze: 1. az ipari növények termesztése az előirányzott földterületeken, 2. a földek mielőbbi felszántása, 3. a traktorok és fogatok tervszerű és gazdaságos felhasználása. Megállapították ezzel kapcsolatban a mezőgazdasági- és vetési bizottságok, valamint a tömegszervezetek feladatait is.

A szántási és vetési munkák tervszerű elvégzésének céljából a kampányt havonként két munkaszakaszra osztották fel: az első munkaszakasz március 1—15-ig, a második munkaszakasz pedig március 15—21 tartott. Az áprilisi hónapot szintén így osztják fel.

A két első munkaszakaszban Vajdaságban felszántottak összesen 476.428 katasztrális holdat. Részletes eredmények kerületenként a következők: szuboticei kerületben a megmunkálásra váró földterületnek 57,3 százalékát, noviszádi kerületben 50 százalékát, szombori kerületben 39,1 százalékát, petrovgrádi kerületben 26,9 százalékát, pancsevoi kerületben 27 százalékát.

A fogatok mindenütt jelentős mértékben kivették részüket a szántási munkákból, sőt az elért eredmény nagy részben nekik köszönhető. Fogatokkal a noviszádi kerületben a földek öthatodát, a szuboticei kerületben ennél többet, a pancsevoi kerületben több mint kétharmadát, a petrovgrádi kerületben negyötödét szántották fel.

A bevetett terület nagysága a két munkaszakaszban összesen 161.300 hold, tehát a felszántott területnek több mint egyharmada.

Földműveseinknek ebben a gazdasági évben különösen nagy figyelmet kell

szentelniök az ipari növények termesztésének, hogy országunk lakossága megfelelő mennyiségű ipari nyersanyaghoz, cukorhoz és zsírpótló olajhoz jusson. A tervek szerint Vajdaságban az 1946. gazdasági évben kenderrel 70.000, cukorrépával 63.500, napraforgóval pedig 163.000 holdat kell beültetni. Kenderrel jóval kisebb földterületen termelhetünk részben a mély szántás, részben pedig a szükséges vetőmag hiánya miatt. A cukorrépa és a napraforgó termesztésének nincs semmi akadálya. Vajdaság öt területében március 31-ig cukorrépával 31.079-et, napraforgóval 9.737-et és kenderrel 278 holdat vetettek be. A cukorrépatermelés iránt a legnagyobb érdeklődés Bácskában nyilvánul meg, ahol március 31-ig az osztályozott földterületeknek 104 százaléka kötötték meg a szerződéseiket. Általában megállapítható hogy ennek a fontos ipari növénynek termesztésére leginkább társadalmi körülmények voltak, ami azt jelenti, hogy ez a társadalmi réteg megérti és támogatni kívánja a népi kormány gazdasági célkitűzéseit.

Egy másik nagyon fontos része a tavaszi mezőgazdasági kampánynak a konyhakerti vetemények termesztése. Konyhakerti veteményt az idén Vajdaságban 74.173 holdon kell termeszteni: burgonyát 41.670, káposztát 2869, vöröshagymát 4889, babot 6222, borsót 1887 és paradicsomot 3170 holdon. Dolgozó népünknek a konyhakerti vetemények tápértékében gazdag élelmiszert biztosítanak, fokozzák a kétékezi és szellemi munkások teljesítő képességét és ezzel növelik a termelés általános színvonalát.

A tavaszi mezőgazdasági kampány

egész Vajdaság területén lendületesen halad. Batran elmondhatjuk: dolgozó népünk fáradszomjas munkálkodik azon, hogy egyetlen földdarab se maradjon felszántatlan és bevetetlen. Tito marsal azt mondta, hogy ez az év az ország gazdasági győzelmének esztendeje kell, hogy legyen. Dolgozó parasztságunk az eddigi munkák során megmutatta, hogy milyen ártérzi és komolyan értékeli népünk vezérének szavait és minden erejével azon lesz, hogy a munkások, parasztek és felszántott földművelők szabad hazáját gazdasági téren is nagyra, legyőzhetetlenebbé és boldoggá tegye.

BESZÁMOLÓ

Az A. F. Zs. központi bizottsága 1946 február 24—25-én tartotta meg közlésített ülését. A beszámolóik szép és eredményes munkát mutatnak be. A testvériség és egység megvalósítását tűzte ki Tito marsal az A. F. Zs. első kongresszusa elé feladatnak hogy megerősítsük hazánkat és előmozdítsuk népünk boldogulását. Megállapítható, hogy szervezetünk ezen a téren sikeresen működött annak ellenére, hogy a reakció az aszszonyokon keresztül is megkísérelte romboló munkáját folytatni, de eredményt nem érhetett el.

A felszabadulás után asszonyaink a gazdasági és társadalmi élet minden terén kivették részüket a munkából ugyanúgy mint a legnehezebb napokban, a fegyveres harc idején. Asszonyaink helyesen ismerték föl a mai helyzet követelésait és segítségük mindenütt érezhető volt. A politikai életben ugyanúgy, mint néphatalomunk munkájában. De még szociális téren, a rájuk bízott

súlyos feladatokat majdnem minden esetben maradéktalanul oldották meg. Politikai aktivitásuk is érezhető, mert ma már asszonyaink nélkül politikai összejövetelek elképzelhetetlenek és helyes megfigyeléssel támogatniák a Népfrontot és ezen keresztül hazánk ujjaépítését.

Ilyen módon segítettek és segítenek a rokkantakon, hadiárványon; az anya- és csecsemővédelem terén például munkáival járnak elől. Asszonyaink kitaratják védő karjaikat a hadiárvány felé és így gondoskodva róluk, helyettesítik a pótolhatatlan anyaiszeretetet. Ez a segítség különböző formákban mutatkozik meg: főzés, mosás, a védnőkségek stb. Ennek a segítségnek köszönhető, hogy akik oly korán olyan sok szörnyűségen mentek keresztül — a gyerekek — tiszta ágyakban, anyai szeretettel körülvéve pihenhetnek. A kiszélesített ülés elhatározta, hogy ezen a téren a megkezdett és sikeres munkát továbbfolytatnunk és tökéletesítenünk kell. Fel kell használnunk minden rendelkezésünkre álló eszközt, amely a munkát és a gyerekek életét megkönnyítheti. A neveléssel feladatot veszünk magunkra, itt erőinket, mert legnagyobb kincsünkről, jövőnkről, mindannyiunk jövőjéről van szó, minél jobban és hasznosabban kell alkalmaznunk. Jól meg kell fontolnunk k're bizzuk a gyermekek nevelését. Ezen a téren az A. F. Zs. bizottságának a néphatóságokkal a legszorosabb együttműködésben kell állniuk.

Folytatnunk kell az anya- és csecsemővédelem terén elkezdett munkát és minden faluban meg kell, hogy nyissuk a szülőotthonokat, anyatanácsadókat és gyerekotthonokat, mert az a célunk, hogy egy anya se szülőn gondos felügyelet nélkül, egy fiatal anya se maradjon tanács nél-

kül a terheesség idején és segítség nélkül gyermeke nevelésében.

Az általános munkaverseny idején a nők is egyre nagyobb számmal kapcsolódnak be a termelésbe. Ma asszonyaink hazánk összes dolgozójának 40%-át teszik ki, míg a háború előtt ez a szám csak 25% volt. Ott látjuk ma asszonytestvéreinket a rohammunkások között, gyárakban, a traktorokon stb. Az A. F. Zs.-nek feladata, hogy segítse a nőket, kiknek belépése a társadalmi életbe még mindig egyéni nehézségekkel jár. Meg kell mindent tennünk, hogy az asszony megtanuljon jogaival élni és okosan felhasználva azokat behatárolni, hogy egyenjogúsága nem pusztán szó. Meg kell tanítanunk őket arra, hogy néphatóságaiknak erős támaszai legyenek. Az A. F. Zs. feladata, hogy az irodákban, műhelyekben, a mezőn minden nő örezzon, hogy ez az ország a nép hazája, ezt szerezse és nem kímélve erejét és tudását mindenütt és mindenkor készen legyen azt, — ha kell, vérével megvédeni.

A politikai téren elért eredmények mellett még óriási munka áll előttünk. Meg kell tanítanunk minden A. F. Zs. helyi bizottságot arra, hogy határozatképes legyen és alkalmazkodni tudjon saját körülményeihez. Csak így tudja a legtöbbet nyújtani és segíteni, ahol arra szükség mutatkozik. Fenn kell tartaniuk a járási és kerületi bizottságoknál a szoros együttműködést, de nem szabad, hogy ez kezdeményezésük kárára legyen. Tudjuk, hogy asszonyaink mily nagy mértékben vehetnek részt a mezőgazdasági munkákban, az ipari növények termelésében stb. Ugyanúgy ki kell, hogy vegyék részüket a szövetkezetek munkájában is. Ezenfelül éberem kell figyelniük a reakció áskálódásait és meg nem alkuvó

harcot folytatni hazánk ellenségeivel szemben.

A kiszélesített ülés megállapította, hogy a falun az A. F. Zs. munkája még mindig nem érte el a megfelelő mértéket és mindent meg kell tennünk, hogy a falvakon felmerülő akadályokat legyőzzük. Szép nevelő kultur-munkán keresztül oda kell hatnunk, hogy minden asszony kivétel nélkül megértse az A. F. Zs. nemes céljait. Mindent meg kell tennünk, az írástudatlanság legyőzésére, mert ez az első lépcsőfok a tudás felé. Az olvasó csoportok munkájának, az egészségügyi és egyéb előadásoknak népnevelő hatásuk kell hogy legyen. Segítenünk kell az asszonyokat érdeklő sajtót, cikkeket kell írniuk és bátran föltenni a kérdéseket. Ha ezt meg tesszük, bizonyosak lehetünk abban, hogy feladatainkat meg is oldjuk. Munkaversenyekből a nők is ki kell, hogy vegyék méltó részüket. Ezért mozgósítanunk kell minden új erőt, hogy célunkat mindannyiunk békéjének biztonságát és boldogabb életét minél hamarabb elérjük.

★

Hogy milyen a helyzet hazánk különböző részeiben azt a kiküldöttek fölszólalásaikban megmutatták.

Bosznia-Hercegovina asszonyainak 90%-a özvegy. Az eke elé magukat befogva szántanak, vasutat, villanytelepet építenek, bányákban dolgoznak és gyermek-otthonokat szerveznek. Az asszonyok 458.000 dinár segélyt gyűjtöttek szociális célokra. A romokban heverő Focsa asszonyai városuk újjáépítésére 310 köbméter tégel termeltek ki.

Horvátországban a parasztasasszonyok maximális áron adják termékeiket. Az írástudatlanság megszüntetése érdekében nagyon sokat dolgoznak.

Metelija lakosságának, a régi nagy-szerb hegemonista politika eredményeként, 96%-a írástudatlan. Az alkotmányváltásban az asszonyokat legjobban érdekelte a házasság és az egyház kérdése. Május elsejében céljukul tűzték ki, hogy minél több nő vesse le a feredzsét. (Fátyol, melyet a muzulmán nők arcuk eltakarására használnak.) Ezenkívül még ötven gyermeket is felépítését tűzték ki maguk elé célul.

Annak ellenére, hogy **Szlovénia** egyik legélelelmiszeresebb országrésze, a szlovéniai asszonyok ötézer hadiárva vettek magukhoz és gondoskodnak azok ellátásáról.

Crna Gora asszonyai elhatározták, hogy férfi munkaerő hiányával maguk építenek fel 35.000 lerombolt házat.

Julijiszka Krajina kiküldötte a fasiszta terrortól beszélt, követelte Julijiszka Krajinának Jugoszláviához való csatlósását és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy az A. F. Zs. szervezeteinek sikere egyben Julijiszka Krajina asszonyainak is sikere.

A vajdasági asszonyok az egészségügy terén érték el nagy sikereket. Ki kell emelnünk, hogy az első falusi szülőotthont tartományunk asszonyai építették és a legtöbb védnőkségeket alakították.

Szophia Szófiika

•A társadalmi fejlődés története elsősorban a termelés fejlődésének története és ezzel egyidejűleg az anyagi javak termelőinek, a dolgozó népének történelme. •
(I. sz. sz.)

AZ AMERIKAI SZTRÁJKMOZGALOMRÓL

Újsághírek szerint az amerikai sztrájkmozgalmak mind nagyobb méretet öltenek. Egyidejűleg a gyárosok szövetsége éles harcot folytat a munkásszervezetekkel szemben.

Bizonyos befolyásos gyárosok elköszögének a munkások követeléseinek, sőt a szakszervezetek ellen is támadásra készülnek. Ismeretes, hogy az amerikai munkások bére a háború alatt rohamosan csökkent. Valamelyest pótolták őket azáltal, hogy a túlórákat 50%-kal díjazták. A hadirendelések beszüntetése és a munkahétnek 48 órától 40 órára való átállítása természetesen erősen lerontotta munkások anyagi helyzetét. 1945 őszén Truman elnök rádióbeszédében beismerte, hogy az amerikai munkáscsaládok keresete 25%-kal csökkent a háború előtti évekkel szemben. Murray, az ipari szakszervezetek elnöke egy rádióbeszédében 1945 július elején bejelentette, hogy 1943-ban 2.000 nagy ipari vállalat 8.845 millió dollár hasznot ért el, vagyis az 1936/39 évek átlagos nyereségének a négyszeresét. Ugyanakkor a munkabérek a háború alatt 15%-al, az életfenntartási költségek pedig 45%-al emelkedtek. A béketermelésre való áttérés azonkívül tömeges munkáselbocsátásokhoz vezetett.

Már a háború alatt is kifogásolták a munkások, hogy panaszukat nem veszik figyelembe, a kollektív szerződések megkötését húzzák-halasztják, hogy bizonyos iparvállalatok nem alkalmaztak szakszervezeti tagokat. A panaszok eredménytelensége miatt a munkásság a háború befejezése után a sztrájk fegyverével akart követeléseinek érvényét szerezni. A nagyiparosok azonban nem mu-

tattak hajlandóságot a munkásság követeléseinek kielégítésére, ellenkezőleg az volt a szándékuk, hogy a béketermelésre való áttérés minden terhét a munkásosztályra hárítsák, hogy békében is biztosítsák a maguk részére a háború alatt elért hatalmas nyereségeket, ezért aztán a szervezett munkásmozgalom ellen támadásba mentek át. A reakciós nagyiparosok, akik a szervezett munkásságban céljaik megvalósításának legfőbb akadályát látták, kíméletlen harcot kezdtek a szakszervezetek ellen, és egyidejűleg meghatványozott erővel indultak támadásba a Roosevelt által hozott munkatörvények ellen és a munkások által hosszú évek harcaiban kivívott jogok eltörlését követelték. A nagyiparosok akiket a kongresszus reakciói is támogatnak, különösen az úgynevezett Wagner-féle törvény eltörlését célozták, mely törvényt 1935-ben hozták. Ez a törvény a munkásoknak jogot ad arra, hogy szakszervezetekben tömörülhessenek, kollektív szerződéseket köthessenek és elismeri a sztrájkjogot is.

A nagyvállalatok azonban amellett hogy megpróbálták a munkatörvény megváltoztatását, saját eszközeikkel különböző rendszabályok alkalmazásával támadásba indultak a szakszervezetek ellen. Az újságok megírták, hogy a három legnagyobb autóipar vezetői 1945 szeptember végén egy titkos tanácskozássra ültek össze, ahol elhatározták, hogy elutasítják a szakszervezetek béremelési követelését. Azon a nézeten voltak, hogy a munkaadók egységfrontia könnyen szembe tud szállni a szakszervezetekkel. Miután a nagyiparosok hatalmas tartalékokkal rendelkeztek, melyeket a háború alatt gyűjtöttek, elhatározták, hogy hosszú sztrájkokat provokálnak abban a reményben, hogy a munkások — akik nem rendelkez-

nek a megélhetés eszközeivel — végül is arra lesznek kényszerítve, hogy elfogadják a nekik diktált feltételeket. Egy ilyen eredménytelen sztrájk egyidejűleg aláásná a szakszervezetek tekintélyét, ez viszont megkönnyítené a munkásszervezet szétzüllését. A »Journal of Commerce« az iparérdekeltségek újságja októberben felhívta a munkaadókat, hogy semmi körülmények között ne engedjenek a munkások követeléseinek, mert minden eredményes sztrájk csak erősítené a szakszervezetek helyzetét és befolyását. A nagyiparosok, akik a munkások jogos követeléseit figyelmen kívül hagyták, egyidejűleg nagyszabású rádió és újságpropagandát kezdtek a munkásszervezetek ellen. A Hearst és Scripps-Howard reakciós újságjai többek között a szakszervezetek vezetői ellen indultak támadásba, »akiket mint veszélyes belső ellenségeket« tituláltak. Hearst egyik bérence, Westbrook Pegler újságíró ezt írta:

»Az amerikai népnek és munkásoknak nincsen veszélyesebb belső ellensége, mint az a párszáz szakszervezeti vezető, akik csak nyugtalanságot provokálnak«.

Ilyen rágalmakkal igyekeztek a reakciók maguk részére megnyerni a nyilvánosságot. Kingdon rádiómagyarázó kiilemette — miközben a reakció által terjesztett hazugságokat lep-

va nagyiparosok nyíltan beismerik, hogy a szakszervezeteket le akarják tiporni és azokat a legbrutálisabb módon támadják«.

Japán legyőzése után befejeződött a távolkeleti háború és USA iparát át kellett állítani béketermelésre. Ennek folytán a helyzet még jobban kiéleződött

A háború utáni első hetek rögtön beigazolták, milyen alaptalanok voltak a nagyiparosoknak azok a reményei, hogy a szakszervezeteket, gyorsan le fogják gyűrti. Alattomos terveikre a munkások a sztrájkok kiterjesztésével válaszoltak. Október elején már 450.000 munkás sztrájkolt az Egyesült Államokban. A sztrájkok hatalmas kiterjedése miatt a kormány is kénytelen volt a dolgokra felfigyelni, holott kezdetben távoltartotta magát azzal, hogy a sztrájkok rendezését átengedte a nagyipar és a munkások képviselőinek. Truman elnök kezdeményezésére 1945 november elején Washingtonban összehívták a munkások és munkaadók képviselőinek tanácskozását, amelynek az lett volna a célja, hogy az egymással szembenálló érdekeket összeegyeztesse. A kormánykörök a tanácskozás elé nagy reményekkel tekintettek. Davis, aki annak idején a gazdasági stabilizációs hivatal vezetője volt, újságíróknak kiilemette, hogy a küszöbönálló megegyezés »bevezetője lesz a háború utáni iparibéke biztosításának«.

Ezek a remények azonban meghiusultak. Kiderült, hogy a munkaadók a tanácskozást csak eszköznek tekintik bizonyos olyan célok elérésére, melyek teljes ellentétben vannak a sztrájkoló munkások követeléseivel. A nagytké egyik lapja a »Wallstreet Journal« egész nyíltan megírta:

»a munkaadók arra törekednek ezen a konferencián, hogy a szakszervezetek működése megszoríttassék és hogy a sztrájkok tiltva legyenek«.

A tanácskozás 25 napi tárgyalás után befejeződött anélkül, hogy érdemleges határozatot hozott volna. Ezután a sztrájkmozgalm átterjedt más iparágakra is. Miután a három legnagyobb autógyártó elutasította a

szakszervezetek 30%-os béremelési követelését, november végén megkezdődött az autóiparban dolgozó munkások sztrájkja. Az acéltröszt üzemai, amelyek ugyancsak visszautasították a szakszervezetek követeléseit, szintén munkabeszüntetés előtt álltak. A helyzet még jobban kiéleződött.

December 3-ikán Truman elnök ízenetet küldött a kongresszushoz, hogy a kormány a munkások és iparvállalatok képviselőinek eredménytelen tárgyalásai miatt kénytelen közbejőni. Truman azt javasolta, állítsanak fel egy bizottságot, mely vizsgálja ki, »mely tények idézték elő az összeütközést.« A bizottságnak loka legyen betekinteni okmányokba. Truman elnök továbbá indítványozta, hogy amíg a bizottság az összeütközés okait vizsgálja — ezt harminc napra tervezték — a munkások tekinthessenek el a sztrákoktól. Felkérte a kongresszust, hogy mennél előbb, lehetőség szerint még a karácsonyi szünet előtt határozzanak ebben a kérdésben és nyilvánosságra hozza, hogy két bizottságot nevezett ki, amelyek vizsgálatot fognak tartani a General-Motors és az acéltröszt üzeménél.

A munkaadók szívesen fogadták azt, hogy a vizsgálat tartama alatt a sztrákok tilosak, mégis mereven elutasították a bizottság megalakításának gondolatát. Mint egy chicagói újság a »Sun« jelentette, a nagyiparosok abba semmiképp sem akartak beleegyezni, hogy a bizottság átvizsgálja könyveiket.

A munkaadók elhatározták, hogy szobotálják a kormány terveit és igyekeztek egyidejűleg arra rábírni a kongresszust, hogy ejtse el a Truman által ajánlott törvényjavaslatot. A kongresszust a karácsonyi ünnepekre elnapolták anélkül, hogy vala-

mit határozott volna. A General Motors, az Acéltröszt és egyéb cégek pedig nem engedték meg, hogy a kormány által k'nevezett bizottság átvizsgálja könyveiket.

A nagyiparosok elutasító magatartásának következményeként a szakszervezetek sem tartották magukra nézve kötelezőnek, hogy a vizsgálat tartama alatt a munkások nem sztrájkolnak.

Január 21-én megkezdődött az acéltröszt 800.000 munkásának sztrájkjai. Ezzel a sztrákoló munkások száma 1,750.000-re emelkedett. Sok államban a sztrákolók messzemenő támogatást kaptak. Pénzt és élelmiszert gyűjtöttek részükre. A veteránok, a munkások feleségei és gyermekei, valamint a nem szervezett munkások csatlakoztak a sztrákolókhoz. Még a farmerek szövetsége is rokonszenvezett a sztrákolókkal és azoknak élelmiszert szállítottak.

Január 20-án Truman elnök újból ízenetet küldött a kongresszusnak, hogy a kormány által beterjesztett törvényjavaslatot a bérvita békés elintézése ügyében minél előbb tárgyalják le. Január 22-én a kongresszus végre is megkezdte a munkástörvény tárgyalását. Pár nap múlva Case republikánus képviselő — a kormány által előterjesztett javaslat megkerülésével egy új törvényjavaslatot terjesztett elő. Ez a törvényjavaslat nyíltan a munkásság ellen irányult és erősen korlátozni akarta a munkások sztrájkjogát. A sajtó is úgy találta, hogy a törvényjavaslat rendkívül kedvezőtlen a szakszervezetekre. Childs a liberális »New-York Post« magvarázója kijelentette, hogy a Case-éle törvényjavaslat tulajdonképpen »megszünteti a munkásoknak azt a jogát, hogy szakszervezetekbe tömörülhessenek.« — Murrav az ipari szakszervezet elnö-

ke Case javaslatát »a legszégysentel-jesebb törvényjavaslatnak bélyegezte a kongresszus történetében.«

A Case féle törvényjavaslatot a nagyipar természetesen egyhangú lel-kesedéssel fogadta. A gyáriparosok szövetsége követelte, hogy a kongresszus minden késedelem nélkül fogadja el a törvényjavaslatot, amely véget vet »a szakszervezeti vissza-éléseknek.«

A tudósítások külön kiemelik azt a tényt, hogy ezt a törvényjavaslatot a republikánus párt képviselői ter-esztették elő. A demokrata párti Mc Curmack, a szenátus elnöke kijelen-tette, hogy »a republikánus párt a nagyiparosokat a szakszervezetek megsemmisítésére ösztönzi« és ezál-tal érthető miért viselkedtek oly el-utasítóan a nagyipar képviselői, akik-nek szeme előtt a munkásmozgalom megsemmisítése lobogott, amelyre szánítva elzárkóztak minden józan megegyezéstől.

Február elején egyes iparágakban a szakszervezetek és a munkaadók képviselői megegyeztek. A Ford és Chrysler automobilművekben is megegyezés jött létre. A megegyezéshez nagyban hozzájárult a kormánynak azon ígérete, hogy ezen cégeknek ár-emelést engedélyez. A munkaadók ezen feltétel mellett hajlandók voltak bizonyos béremelésre. Ez a feltétel azonban komoly veszélyeket rejt magában. Az árak széleskörű emel-kedése ugyan's elkerülhetetlenül az életfenntartás megdrágulásához fog vezetni, ami viszont semmissé teszi a béremelés által a munkásoknak jut-tatott többletet. Ezekután pedig az egész probléma újból napirendre ke-rül.

Az amerikai munkások és munka-adók harca már túllépett a tisztán gazdasági kérdés határain. A munká-sok védik a szakszervezeteiket és

azt a jogukat, hogy érdekeik védel-mére tömörülhessenek. A háború-utáni első hónapok bebizonyították, hogy a szakszervezetek megerősöd-tek, hogy a háború alatt növelték be-folyásukat és tekintélyüket. A sztráik-ok bebizonyították, hogy a szerve-zett munkásság az ország gazdasági életének olyan tényezője, amellyel mindenkor számolni kell.

Másoldalról azonban az amerikai nagyiparosok minden erejükkel nem-csak azon vannak, hogy a munkás-ság mozgalmát, mellyel védeni akar-ják érdekeiket, letörjék, hanem még meg akarják semmisíteni a szakszer-vezeteket is.

Boriszov Viktor

A KLASZSIKUS TESTGYAKORLAS EMLÉKEI

Huszonnyolc század pergett le az-óta, hogy Homerosz költeményei megszülettek. A nevelés szülte a mű-vészetet és nem ez fejlesztette a ne-velést. A görög művészet ifjúkora nyomait csak az időszámításunk előt-ti 7. és 5. század között találjuk, négy századdal azután, hogy Home-roz költeményeit először énekelték. A festészet később fejlődött ki s lett híres a krotóni ifjakat ábrázoló ké-pekről. Az atléták s az emberi alak szépségének a szakművészet nem mulhatták felül még az újkor szob-rásai sem.

Nem lehet említés nélkül elsiklani Homerosz eposza mellett, melyek telve az emberi erő, ügyesség és tel-jesítő képesség megnyilvánulásával. A gyorsabb Achillest, az istenek legkedvesebb hősét aggodó anyja lánykák között nevelte, a ravasz Odisszeusz onnan vitte őt Tróia alá. Ez is bizonyítja, hogy a görögök né-zete szerint az otthoni nevelés meg-felelt e célnak, t. i., hogy a fiúgyer-mekből hős legyen.

Trója rombadöntötte, a furfangos Odüsszeusz midőn elhagyta Kalipszó szigetét, maga készítette el hatalmas szálfákból tutaját s több napi kemény munka után a tengerbe tolta hajóját. Hiszen sok megszorult ember tákolt már össze tutajt, de az a'acsonyabb állású emberek mesterségében jár-tas király mégis megérdemli csodá-latunkat. Bár sok szolgának ura, ma-ga készíti el mennyegzői hajóskát s maga kivágta olajfa gyökeréhez erő-sítette nyoszolyáját. Se szerj se szá-ma azon jeleneteknek különösen az Odüsszeában, melyekben a férfias gyakorlatok szeretete és tisztelete jut kifejezésre. Midőn a faiakok vitézi játékokkal ekarják Odüsszeust ügye-ségükről meggyőzni, anélkül, hogy leveleiköznök. Felkap egy súlyos disz-deszt, nagyobbbat és nehezebbet, mint amilyenvel a faiakok maguk között szoktak versenyezni, hatalmasan lendíti s erős kézzel úgy elröptí, hogy az valamennyi célón túl zuhan le.

Egy városban sem akadni a klasz-szikus tornajátékok iránti bámulat-nak annyi tanúje'ere, mint Rómában. Ott van a futó nő híres szobra, mely rohamra készen, tele é'erttel lesi az indító felt. A lányok futásánál egy hatodánál rövidebbre szabták az olimpiai stadionot s a lányokat koruk szerint három szakaszra osztották be.

A görögöknek az iskolák számára is volt tornájuk. Arisztophanesz egyik fejezetében olvashatni, hogyan panaszkodik társnőjének egy, a tor-náról hazatérő lány bizonyos gyakor-latok felől, melyek nagyon elfárasztották.

Oly felett volt akkor a közönség érte'lmisége és ítélő képessége a mozgások élettana dolgában, hogy a művész inkább lemondott a márvány.

a bőrnek megfe'előbb puha, szelíd be-nyomásáról, brozból készítette szob-rát, hogy a mozgást szabadabban utánozhassa s a karoknak és lábszá-szaknak a valóval megegyezőbb le-begő tartást adhasson.

A római nép a testi tökéletesség-nek, a taglejtés és arcjáték természe-tességének nagy bámulója volt. Bi-zonyítja ezt Lszopposz híres szbra, Apoxiomenosz. Egy ifjú az, aki torna-gyakorlat után, vakaróval takarítja le testéről az olajat és homokot, mely a birkózás alatt testét belepte. Ez a szobor könnyedségénél és harmoni-kus alakjánál fogva, melyel a férfi eszményi alakját képviseli, a tökéle-tesség remeke. Ezt a szobrot Tiberi-usz Agrippa fürdőjéből elvitette és a maga palotájában állíttatta fel. De a római nép oly erőlyesen követelte a színházban annak visszahelyezését, hogy a császár kénytelen volt en-gedni.

Az a sok szobor, melyeknek máso-latait a muzeumokban látjuk, vala-mennyi bizonyítéka annak, hogy mi-lyen volt a klasszikus népek szelle-me.

Az ifjúság testgyakorlatai voltak a görök művészek ih'etének kapadha-tatlan forrásai. A nép mege'ögedéssel csodálta e műveket, melyek a való-ban naponta látottakra emlékeztették. A klasszikus nevelés tökéletessége és nagyszerűsége az összes szervek összhangzatos fejlődésében, ruganyo-ságában és kecsességében rejlik.

Az okorhoz kell visszatérnünk, a test klasszikus gyakorlataiban, a ter-mészet szabad ege alatt, éltető na-pugárban végzett testedző mozgások-ban kell megtalálnunk a test nevelés lényegét, az erőt és a szépséget.

Csorba János

»Elmélet nélkül lehetetlen bármely két természetrajzi tényt össze-kapcsolni, vagy a közöttük fennálló kapcsolatot megérteni.« (Engels)